

Votaziuns communalas dils 11 da mars 2012

Meglieraziun funsila: Decisiun da principi Revisiun parziala dalla planisaziun locala

Duas fatschentas en favur d'in prospereivel avegnir da nossa vischnaunca

Pagina

I.	Resumaziun	3
II.	Messadi: Meglieraziun funsila - Decisiun da principi	4
III.	Messadi: Revisiun parziala dalla planisaziun locala	10
IV.	Lescha da baghegiar: Artechels pertuccai dalla revisiun	15

Fotografia sin la cuviarta: Emerita Flepp-Degonda

I. Resumaziun

Meglieraziun funsila: Decisiun da principi

Cun la meglieraziun funsila vulan las autoritads communalas levgiar la cultivaziun dil terren agricol e migliurar las cundiziuns per il puresser. Ei setracta oravontut da construir ina vasta reit da vias funsilas. Quella sto survir all'agricultura, denton era al forestalessen ed a tuts interess publics (turissem) e garantir ina buna colligaziun denter ils vischinadis.

Il project vegn per gronda part finanziaus entras contribuziuns dalla Confederaziun e dil Cantun. Ils cuosts restonts ein supportabels e quei aschibein per ils proprietaris da terren sco per la vischnaunca, tonpli che la realisaziun s'extenda sur plirs decennis.

Cun questa votaziun decida la cuminonza da votantas e votants sulettamein la damonda da principi, schebein ins vul arranschar ina meglieraziun funsila. Silsunter vegn in preproject elaboraus e pli tard suonda la damonda per il credit necessari.

Revisiun parziala dalla planisaziun locala

La planisaziun locala ei dapi 2009 en vigur. Sin fundament dalla decisiun dalla Regenza ein entginas adattaziuns necessarias. Plinavon setracta ei da far pintgas midadas per saver nezegiar cumpleinamein entgins suloms. Ultra da quei drova ei ina reglamentaziun per la nova zona per indigens a Caschuarz. Quella s'auda ussa alla vischnaunca. Ina ulteriura modificaziun pertucca la zona speciala Disentiserhof. Cun quellus duas disposiziuns savein nus promover habitaziuns per indigens e la stentas per reactivar in grond potenzial turistic.

Il cussegl da vischnaunca - en concordanza cun la suprastanza communal - recamonda d'approbar omisdus projects.

II. Messadi: Meglieraziun funsila - Decisiun da principi

Preziadas convischinas, prezias convischins

La situaziun dil puresser ei semidada a moda radicala ils davos decennis. Quei semuossa buca mo en la digren dils menaschis, mobein era ell'entira moda e maniera da cultivar il funs cun grondas e grevas maschinas agricolas. La vischnaunca da Mustér ei ina dallas paucas el Grischun che ha aunc buca menau atras ina meglieraziun funsila. Sulettamein els vischinadis da Segnas, Pardomat/Madernal e Mumpé Medel ei ina arrundaziun succedida. Las vias funsilas ein per gronda part en in schliet stan e pretendan urgentamein ina migliur. Cun ina meglieraziun funsila eis ei pusseivel da recaltgar ils mieds necessaris per realisar a liunga vesta las vias per ina cultivaziun raziunala dil terren.

Las empresas preparativas

La suprastonza communal ha schau elaborar in studi per saver giudicar la situaziun. Quel ei vegnius elaboraus dil biro d'inschignier Cavigelli Ingenieure AG e discussiunaus detagliadamein ella cumissiun accumpignonta. Quella secumpona da geraua Cecilia Maissen-Desax, gerau Iso Mazzetta, Armin Berther, Martin Lutz ed Ervin Maissen. Il studi attesta la necessitad urgenta d'ina meglieraziun funsila.

Igl inschignier incaricau ha intercuretg la situaziun actuala cun la reit da vias, il diever dils baghetgs e la cumbinaziun cun la planisaziun locala. Plinavon il potenzial da svilup dall'agricultura cul diever dil terren, las structuradas ed ils menaschis, la cumposiziun dil muvel e l'economia d'alp. Ultra da quei ha el examinau las cundiziuns generalas cun inventaris per la protecziun dalla natira e dalla cuntrada, cun ils basegns dalla vischnaunca, dil Cantun e d'ulteriurs involvai. L'incarica ensiara plinavon la fixaziun dil territori cumpigliaus dalla meglieraziun funsila, sco era las mesiras concretas, il schazetg da cuosts e la finanziaziun. Il resultat da quella examinaziun ei cuntenius el rapport tecnic, ch'ei publicaus sin nossa *pagina d'internet* (www.disentis.ch).

Cun la meglieraziun funsila vul la vischnaunca primarmein realisar *ina reit da vias* che lubescha ina cultivaziun dil terren agricol da maniera economica ed adeguata al temps e che garantisce ina colligiazion denter ils vischinadis sco era ina coordinaziun cun la vias forestalas. El medem mument va ei per arrundar il terren en ina moda che lubescha in menaschi efficient e raziunal.

La muntada e la structura dil puresser

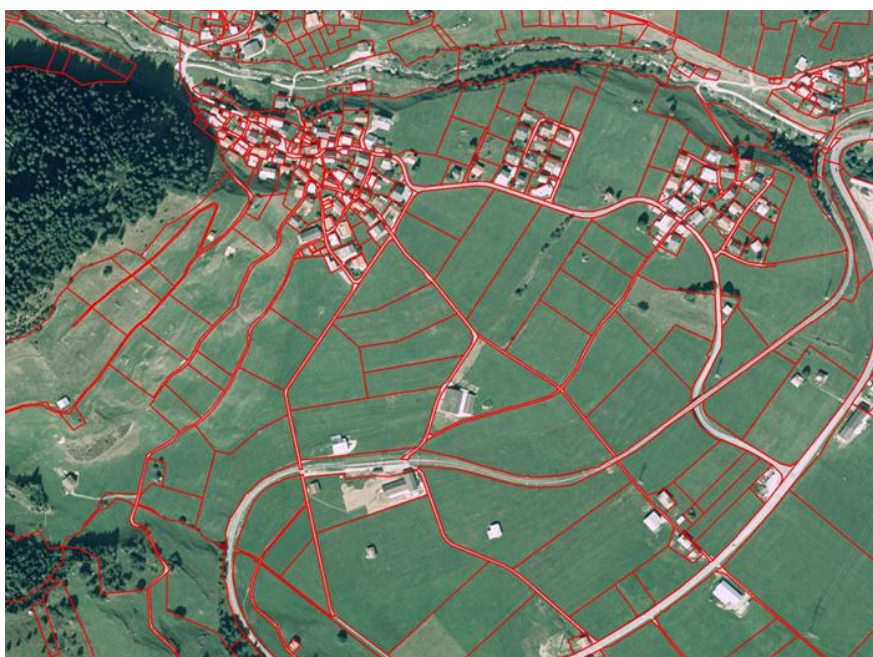
Il puresser porscha direct ni indirect paun e fadigia ad ina pulita part da nossa populaziun. Dallys 1'153 piazzas da lavur en vischnaunca ein actualmein 109 ni 9.5 % ell'agricultura. Sper la producziun da buns products naturals ei la tgira dalla cuntrada da muntada essenziala per la cumparsa da nossa vallada. Quei specialmein era ord vesta turistica. Cul Center sursilvan d'agricultura exista ina excellenta pusseivladad d'utilisar e propagar products indigens.

Dapresent cultiveschan 40 menaschis purils terren, da quels 28 menaschis principals e 12 menaschis accessoris. Ella media cultivescha in menaschi 15.74 ha: in menaschi cumplein 19.17 ha ed in menaschi accessori 7.72 ha. 11 menaschis cultiveschan meins che 10 ha, 16 denter 10 e 20 ha ed 11 menaschis ina surfatscha da sur 20 ha.

Situaziun dallas parcelas a Clavaniev, nua ch'ina meglieraziun funsila ha aunc buca giu liug.

Situaziun dallas parcelas a Segnas, nua ch'ina meglieraziun funsila ei gia vegnida menada atras.

Tier nov menaschis principals ei il patrun pli giuven che 45 onns, tier 10 semova la vegliadetgna denter 45 e 55 onns ed en 9 cass ha el survargau 55 onns. Tier ils menaschis accessoris ein 6 purs sut 45 onns, treis denter 45 e 55 onns ed en 3 cass ha il pur survargau 55 onns. Tiels purs sut 45 onns quantan ins che la successiun seigi garantida, ferton che la successiun ella gruppa sur 55 onns ei mo en dus cass segirada. Tier ils purs denter 45 e 55 onns ei la situaziun da successiun en 13 cass aunc buca sclarida. Sin fundament da quella situaziun savein nus quintar el futur cun 12 menaschis purils en occupaziun cumpleina.

Ils purs da Mustér cultiveschan totalmein 1'028 parcelas. In pur ha per exempel en tut 128 parcelas. En la media han ils purs cultivau igl onn 2010 28.55 parcelas cun ina surfatscha da 30.86 aras. Per cumparegliaziun ha il menaschi claustral cultivau mo 11 parcelas. Quella statistica atesta igl enorm diember da pintgas parcelas per menaschi e la situaziun nuncuntenteivla per in menaschi raziunal.

Finamiras

Cun il project dalla meglieraziun funsila vul ins contonscher suandontas finamiras:

- Possibilitar ina buna tgira dalla cuntrada ed ina efficienta cultivaziun dil terren
- Segirar bunas cundiziuns per la lavur purila
- Cussegljar ils purs davart sanaziuns pusseivlas da lur menaschis
- Segirar la cultivaziun da terren meins accessibels ed impedir aschia il secrescher en (la cultivaziun dil territori ei da gronda impurtonza per la natira, sco era pigl ambient, schurmetg da prighels da sbuau e lavinas)
- Possibilitar il transport dil pavel (las distanzas per menar la raccolta en clavau s'augmentan cun la digren dils menaschis purils)
- Planisar la reit da vias da cultivaziun aschia che quella ha ina funcziun multifunziunala, en special per l'agricultura, denton era per tuts auters interess sco quels dil forestalessen e dil turissem
- Realisar l'entira reit da vias
- Ademplir las prescripziuns dalla nova politica agrara.

Vias da meglieraziun

Enteifer il territori dalla meglieraziun funsila ei previu ina reit da vias d'ina lunghezza da rodund 33'955 m. Da quei vegnan 7'740 m construi da niev. Tier 26'215 m setracta ei da vias existentas che ston vegnir sanadas e slargiadas. Da quellas ei ina lunghezza da 2'290 m concepida sco via cun cuvrida da catram, 18'245 m sco vias naturalas da glera e 13'420 m sco vias cun vials da betun (Betonspurstrasse).

En quei connex ei la situaziun dallas vias da meglieraziun a Segnas resp. a Pardomat e Madernal vegnida giudicada. A Segnas stuessen 2'225 m vias existentas vegnir sanadas e 310 m construidas da niev. Cunquei ch'ei setracta d'in territori gia arrundau, san quellas vias vegnir sanadas el rom d'in niev project.

Cuosts

Ils cuosts dalla meglieraziun funsila sebasan sin in schazetg da cuosts cun in svari pusseivel da $\pm 20\%$ e sepresentan sco suonda:

• Cuosts da planisaziun e mesiraziun	frs. 1'900'000
• Cuosts da construcziun (reit da vias)	<u>frs. 23'074'000</u>
Cuosts totals per ina meglieraziun funsila	frs. 24'974'000
• Sanaziun dallas vias a Segnas	frs. 1'103'000

Per la realisaziun dalla meglieraziun funsila e la sanaziun dallas vias funsilas eis ei pia da quintar cun ina investiziun totala da **rodond 26 milliuns francs** (basa da prezis: 2011).

Finanziaziun

La finanziaziun succeda en emprema lingia entras considerablas contribuziuns dalla Confederaziun e dil Cantun, denton era dils proprietaris da terren e dalla vischnaunca. Las contribuziuns federalas e cantunalas munta ad 80 % ni rodund 20 milliuns francs. Dils cuosts restonts da rodund 5.2 milliuns francs surpren la vischnaunca duas tiazas ni 3.5 milliuns francs, aschia ch'ei resta per ils proprietaris da terren ina cumpart (1/3) da biebein 1.7 milliuns francs.

Per la sanaziun dallas vias a Segnas san ins quintar cun contribuziuns da Confederaziun e Cantun da 65 % dils cuosts renconuschi dad 1.05 milliuns francs, aschia ch'ei resta rodund frs. 370'000.--. Da quels surpren la *vischnaunca (2/3) ni rodund frs. 247'000.-- ed ils proprietaris da terren (1/3) ni frs. 123'000.--.*

Suenter la deducziun dallas contribuziuns duein ils cuosts pils proprietaris da terren buca survargar la media da frs. 2'500.-- per hectara. Ils cuosts restonts da ca. 12% surpren la vischnaunca.

Ils cuosts totals restonts per la vischnaunca muntan pia a 3.7 milliuns francs. En vesta alla dimensiun ed impurtonza dil project cun gronds avantatgs aschibein pil puresser sco era per vischins e vischinas da Mustér, ein las autoritads communalas dil meini ch'ils cuosts restonts seigien supportabels.

Tenor l'ordinaziun executoria tier la lescha da meglieraziun dil cantun Grischun ein las vischnaucas – conform a lur forza finanziaria – obligadas da separticipar alla contribuziun cantunala. Per la vischnaunca da Mustér munta quella contribuziun a 6 % ni a rodund frs. 500'000.--. Cheutras s'augmentan ils cuosts restonts per la vischnaunca a total rodund 4.3 milliuns francs. Cun quei che la realisaziun dil project s'extenda sur varga 30 onns, seresulta in importo annual da rodund frs. 140'000.--.

Las etappas e la procedura ein indicadas en il schema suandont:

Aktivität	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 - 2047	2048	2049	2050
Planungsstudie	■														
Auflageprojekt und Umweltverträglichkeit		■	■	■											
Erarbeitung Bonitierung, öff. Auflage Einsprachenerledigung				■	■	■	■								
Neuzuteilungsentwurf inkl. Vorprüfung Bund und Kanton								■							
Öffentliche Auflage Neuzuteilung und Einsprachenerledigung									■	■					
Antritt zur Bewirtschaftung										◆					
Vermarktung und Vermessung neuer Bestand										■	■				
Bearbeitung Kostenverteiler, öff. Auflage und Einsprachenerledigung													■	■	
Abschlussarbeiten															■
Abschluss und Auflösung Melirationskommission															30.06.2050 ◆
Bauarbeiten Gesamtmelioration (total ca. Fr. 23.074 Mio)					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Ponderaziuns finalas

La meglieraziun funsila survescha primarmein all'agricultura, denton era als basegns dalla vischnaunca e d'auters interessents. Sche la vischnaunca vul garantir che la cuntrada vegni tgirada e cultivada el futur, eis ei necessari da procurar per bunas cundiziuns generalas. In project da tala dimensiun vegn denton buca mo dabien al puresser, mobein all'entira economia.

Il project dalla meglieraziun funsila ei in concept optimal. La realisaziun succeda en etappas ed egl interval dils proxims treis tochen quater decennis. El decuors dil temps vegn ei ad esser necessari d'examinar, schebein las mesiras previdas corrispundan allas relaziuns semidadas e da far eventualas adattaziuns.

En in'empresa fasa decida la cuminonza dils votants mo davart la damonda da principi, schebein els vulan arranschar ina meglieraziun funsila. Aschinavon ch'il pievel ei per ina meglieraziun, vegn il cussegl da vischnaunca a stuer conceder in credit per elaborar in preproject. Ina meglieraziun vul segirar la cultivaziun dil terren agricol, mo sco menziunau va ei oravontut per la reit da vias. Quella sto survir all'agricultura, denton era al forestalessen ed a tuts interess publics (turissem) e garantir ina buna colligiaziun denter ils vischinadis. Quella coordinaziun ei indispensabla e sto succeder el rom dalla projectaziun e dalla consultaziun dallas instanzas cantunalas. La suprastanza communal vegn a procurar per ina coordinaziun optimala e cheutras nezegiar tuttas sinergias pusseivlas.

Sin fundament da quels studis, dall'examinaziun entras las instanzas cantunalas e federalas, d'ina calculaziun dils cuosts e la finanziaziun (contribuziuns approximativas) vegn arranschau ina secunda votaziun. En quella votaziun, ch'ha prevedentamein liug l'entschatta digl onn 2015, ha il pievel da decider il credit brutto per l'entira ovra.

Las autoritads communalas ein perschuidadas, ch'ei setracta d'ina buna ed impurtonta ovra per nies puresser, en special per realisar ina vasta reit da vias ed ina adattada mesira per segirar in prospereivel avegnir da nossa vischnaunca.

Proposta

En concordanza cun la suprastanza communal

p r o p o n a

il cussegl da vischnaunca unanimamein alla cuminonza dils votants d'approbar il project per ina meglieraziun funsila digl intschesch dalla vischnaunca da Mustér cun risguardar la situaziun Segnas e Pardomat.

En num dil cussegl da vischnaunca

La presidenta:

Rita Huonder-Tenner

Igl actuar:

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 30 da schaner 2012

III. Messadi: Revisiun parziala dalla planisaziun locala

Ils 29 da schaner 2012 ha la cuminonza dils votants approbau l'emprema part dalla revisiun parziala dalla planisaziun locala. Quella pertucca ina pintga adattaziun dil plan da zonas, dil plan d'avertura e dil plan da formaziun a Barcuns, necessaria ed indispensabla per saver realisar il project Ovra Russein. Ils 24 da schaner 2012 ha la Regenza dau la concessiun, aschia ch'ins spera da saver entscheiver cun las lavurs la primavera 2013.

Cun quest messadi propona il cussegl da vischnaunca en concordanza cun la suprastanza communal ina ulteriura revisiun parziala dalla planisaziun locala digl onn 2009. Ei setracta d'ina vart da correcturas pretendidas dalla Regenza sco era d'arrundaziuns da suloms e da l'autra vart d'ina reglamentaziun dalla nova zona per indigens a Caschuarz e dalla zona speciala Disentiserhof.

Resalvas dalla Regenza

Ils 26 da matg 2009 ha la Regenza grischuna approbau la revisiun totala dalla planisaziun locala, approbada ils 30 da november 2008 dalla cuminonza dils votants. Il conclus dalla Regenza cuntegn entginas resalvas, che san vegnir purificadas entras ina revisiun parziala. Plinavon setracta ei d'eliminar pintgas munconzas concernent cunfins da parcelas.

Cun ina publicaziun el Fegl official dalla Surselva dils 7 e 14 d'avrel 2011 ein vischins e vischinas vegni supplicai da presentar giavischs per modificaziuns digl existent alla suprastanza communal. Enteifer il termin fixau ein mo paucas propostas vegnidas inoltradas. Quellas han pil pli saviu vegnir risguardadas. Ei setracta sulettamein d'arrundaziuns e da pintgas modificaziuns dil terren enzonau, sinaquei ch'ina utilisaziun optimala dils suloms disponibels seigi pusseivla.

Reglamentaziun per la zona per indigens Caschuarz

Las resalvas dalla Regenza, cuntenidas ella decisiun dils 26 da matg 2009, pertuccan specialmein la zona da habitar H2 a Caschuarz cun l'obligaziun d'anflar ina reglamentaziun per las habitaziuns primaras e secundaras. Igl ei semussau, che la tematica "habitaziuns primaras e secundaras" ei fetg cumplicada e pretenda ina minuziusa examinaziun. Perquei valan las novas prescripziuns per habitaziuns secundaras (art. 48bis, art. 54bis e 54ter dalla lescha da baghegiar) sulettamein per la nova zona per indigens (parcella 546 cun ina surfatscha da rodond 3'900 m²) a Caschuarz. Quella ei ussa en possess dalla vischnaunca, che vegn a surschar suloms ad interessents indigens en fuorma d'in dretg da baghegiar. Ina reglamentaziun davart habitaziuns secundaras ei ina cundiziun per saver cuntinuar cun la planisaziun da quartier instradada.

La parcella 546 ei ussa proprietad da vischnaunca. Per ch'interessents sappien baghegiar, drova ei ina reglamentaziun davart habitaziuns secundaras.

Plinavon ha la Regenza buca approbau entginas midadas dallas zonas per indrezs turistics a Sax e Lai Alv. Quellas propostas vegnan perquei cassadas. Eventualmein eis ei pusseivel da risguardar quels giavischs el rom d'ina procedura per baghetgs e stabiliments ordeifer la zona da baghegiar.

In auter punct ei la zona per ulteriur territori communal egl intschess da Craps a Mumpé Tujetsch. Cheu preveda la suprastanza communal neginas midadas, ton pli che quella situaziun corrispunda al plan da zonas digl onn 1995. Plinavon ston las vias che traversan gl'uaul vegnir declaradas sco zona d'uaul.

Entginas completaziuns

En plirs cass giavischan vischins d'engrondir lur casas. La realisaziun da quellas intenziuns basegna in'adattaziun dalla zona da baghegiar. Ei setracta da pintgas surfatschas. Las adattaziuns ein denton necessarias per saver utilizar il terren enzonau.

Plinavon vegn il plan general d'avertura/provediment completaus cun las lingias da provediment pil scaldament. Il plan general d'avertura survecha sco basa per ils dretgs da transit.

En connex cun l'approbaziun dil plan general da drenascha (concepziun generala) propona igl uffeci per la natira ed igl ambient (UNA) ch'ils stabiliments previ per la purificaziun ed igl allontanament dallas auas vegnan cumpletai el plan general d'avertura/provediment. Las midadas previdas per cumpletaziun vegnan integradas el plan general d'avertura, traffic e provediment.

Reactivar in grond potenzial turistic

Ina ulteriura midada pertucca la zona speciala Disentiserhof, ch'il cussegl ha susteniu cun ina resolaziun (incaricau la suprastanza communal d'interprender tut il pusseivel per spindrar e reactivar quei grond potenzial turistic, denter auter cun disposiziuns planisatorias). L'entschatta schaner 2012 ha ina grupp d'investurs (la Mettlen Immo AG, Appenzell) surpriu il hotel (las localitads da restauraziun, il bogn cuvretg, il casti ed igl areal da Chischliun) e signau il contract da cumpra. La recepziun e la restauraziun ein vegnidas aviartas immediat. El decuors dil fevrer 2012 vegn era il bogn aviarts. Quella grupp vul successivamein acquistar in tozzel appartaments per aschia disponer d'in diember minimal d'agens letgs. Pass per pass vulan els far las renovaziuns ed adattaziuns necessarias per reactivar e dar nova tempra a quei impurtont potenzial turistic.

Cun ina midada dalla zona speciala Disentiserhof sa la vischnaunca sustener e promover las stentas per reactivar quei grond potenzial turistic.

Per sustener quella iniziativa e promover ina reactivaziun dil complex Hotel Disentiserhof ei ina adattaziun dalla zona speciala Disentiserhof previda. Da quella favur san ins denton mo far diever, sch'igl ei garantiu ch'il nez vegni impundius exclusivamein per segirar in menaschi da hotel. Per quei drova ei obligontamein ina planisaziun d'areal cun ina strentga reglamentaziun per las habitaziuns secundaras. Quei plan e quellas prescripziuns ston dil reminent vegnir suttamessas alla Regenza per approbaziun.

Consultaziun publica

Ils acts e las propostas per la revisiun parziala dalla planisaziun ein stai exponi naven dils 10 da november entochen ils 10 da december 2011 en casa communal. Enteifer quei termin ha in e scadin giu la pusseivladad d'inoltrar propostas e giavischs per midadas. Il resultat da quella consultaziun publica ei fetg legreibels. Enteifer il termin fixau ein sulettamein quater giavischs per cumpletaziuns vegni inoltra. Quels san per gronda part vegnir risguardai. Ei setracta d'enzonar l'entira surfatscha d'ina parcella a Clavaniev. Percuntenter sto la damonda d'enzonar in'otra parcella medemamein a Clavaniev vegnir renviada, damai ch'ella sesanfla ella zona cotschna (grond prighel). Ultra da quei eis ei vegniu giavischau da saver postar dormitoris alternativs en la zona da campar Fontanivas. Quella damonda sa vegnir risguardada cun denton limitar il territori lubius per tals dormitoris. Perquei eis ei necessari d'amplificar igl art. 39 dalla lescha da baghegiar.

Preexaminaziun entras ils uffecis cantunals

Igl uffeci per il svilup dil territori dil cantun Grischun ha preexaminau la revisiun parziala e communicau ils 16 da schaner 2012 sias objecziuns. Quellas ein pli da tempra formala. La midada dalla zona turistica a Mumpé Medel vegn renviada. Quei ha denton negina muntada pratica, damai che la localitad da sentupada ei erigida e lubida. Tier la zona speciala Disentiserhof vegn pretendiu ina argumentaziun pli detagliada per far la midada.

Consideraziuns finalas

Sco menziunau repetidamein pertucca quella revisiun parziala primarmein damondas da tempra formala, pretendidas dalla Regenza. Nus cumbinein quella revisiun cun entgins postulats da privats sco era cun disposiziuns per arver la pintga zona per indigens a Caschuarz e per promover il potenzial turistic. Per tut quellas midadas drova ei mo da quei da 6'700 m². Igl onn 2007 haveva la vischnaunca 843'300 m² terren enzonau. Da quella surfatscha eran 663'700 m² surbaghegiati, aschia che la reserva da terren muntava a 179'600 m². Dapi 2007 ein 31'500 m² vegni surbaghegiati. Las disposiziuns proponidas effectueschan ina fetg pintga midada dil terren enzonau.

Propostas

Considerond ils fatgs suramenziunai

p r o p o n a

il cussegl da vischnaunca – en concordanza cun la suprastanza communal – alla cuminonza dils votants d'approbar la revisiun parziala dalla planisaziun locala che cumpeglia:

- Plan da zonas e plan general da formaziun 1:2'000
- Plan da zonas 1:10'000
- Plan general d'avertura, traffic e provediment 1:2'000
- Revisiun parziala dalla lescha da baghegiar (art. 39, 48bis, art. 54bis e 54ter).

En num dil cussegl da vischnaunca

La presidenta:

Rita Huonder-Tenner

Igl actuar:

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 30 da schaner 2012

Documentaziun

Dils acts davart la revisiun parziala dalla planisaziun locala sa vegnir priu investa al spurtegl dall'administraziun communal.

IV. Lescha da baghegiar: Artechels pertuccai dalla revisiun

Art. 39 Zona da campar

- 1 La zona da campar ei destinada per campadis. Lubi ein mo baghetgs e stabiliments necessaris per il menaschi, sco indrezs sanitars e stabiliments da vendita e da restauraziun.
- 2 Baghetgs, stabiliments e plontaziuns ston s'integrar ella cuntrada. Projects da baghegiar egl uaul ein da coordinar cun gl'uffeci cantunal cumpetent (uffeci forestal).
- 3 El rom d'ina procedura da baghegiar sa, enteifer in territori definiu, vegnir lubiu suttetgs en lenn cun ina surfatscha exteriura da maximalmein 12 m², resp. ina altezia da 2.50 m e la dimensiun maximala da 30 m³. Quels suttetgs ein da tractar sco tendas. Colligiazions cun aua, resp. indrezs da cuschinar ein buca lubi.
- 4 Per menar in campadi basegna ei ina lubientscha ed in uorden da campadi, approbaus dalla suprastanza communal. La lubientscha da menaschi vegn concedida mo, sche tut ils indrezs sanitars necessaris ein avon maun.
- 5 Cun excepziun dils suttetgs numnai sut al. 3 eis ei buca lubiu da staziunar permanentamein carrs da campar, rulottas, tendas ed indrezs semegliants ella zona da campar. Ulteriuramein valan las prescripziuns digl uorden da campadi. Il diever dils suttetgs tenor al. 3 ei limitaun sin la sesiun da stad analog al menaschi da campar.
- 6 Camps da tendas limitai temporarmein san vegnir lubi dalla suprastanza communal era ordeifer la zona da campar.

Art. 48bis Areal da formaziun Acla da Fontauna

- 1 Igl areal da formaziun Acla da Fontauna ei destinaus per la construcziun da dormitoris, oravontut en cumbinaziun cul Center da sport e cultura.
- 2 Igl ei buca lubiu da construir dormitoris buca administrai (habitaziuns secundaras).

Art. 54bis Reglamentaziun per habitaziuns primaras e secundaras ella zona per indigens a Caschuarz

- 1 Per la zona per indigens H2 a Caschuarz ei ina reglamentaziun davart habitaziuns secundaras necessaria.
- 2 En quei territori astga la cumpart da habitaziuns secundaras en baghetgs novs muntar a maximalmein 50% dalla surfatscha utilisada.

- 3 La cumpart da habitaziuns secundaras vegn per regla eruida per mintga sulom. L'istanza da baghegiar sa risguardar suloms cunfinonts ni suloms ch'ei separai sulettamein entras vias e sche quels appartegnan alla medema zona da baghegiar, aschilunsch che l'intenziun dil legislatur ei garantida.
- 4 Habitaziuns secundaras buca administradas astgan vegnir construidas pér cura che la cumpart da habitaziuns primaras ei gia realisada respectivamein vegn construida sil pli tard il medem mument sco las habitaziuns secundaras.
- 5 Il diever da localitads colligias cun habitaziuns suttamessas alla reglamentaziun davart habitaziuns secundaras buca administradas ei da restrenscher sil diever effectiv e da menziunar el register funsil sco restricziun dil dretg public.
- 6 Igl ei buca lubiu da transformar habitaziuns primaras en habitaziuns secundaras buca administradas.

Art. 54ter Definiziun da habitaziuns primaras e secundaras

- 1 Sco habitaziuns primaras valan surfatschas da habitar (casas d'ina famiglia ni singulas habitaziuns en casas da pliras habitaziuns), che ston sin fundament d'ina resalva ella lubientscha da baghegiar vegnir gudidas entras personas sesentas en vischnaunca. Personas sesentas en vischnaunca ein personas, domiciliadas aschibein tenor dretg fiscal sco era tenor dretg civil el senn d'art. 23 dil cudisch civil svizzer, sco era personas che lavuran en vischnaunca. Sco talas valan personas ch'ei per motivs professiunals ni da scolaziun secasai en vischnaunca e che disponan d'ina lubientscha da dimora. Tut las ulteriuras personas valan sco buca sesentas en vischnaunca.
- 2 Habitaziuns secundaras administradas ein habitaziuns, che vegnan messas a disposiziun exclusivamein e per temps illimitau ad ina organisaziun da vendita, ad in sistem da reservaziun d'ina organisaziun turistica ni ad in'otra instituziun che garantescha in diever turistic (parahotellaria/habitaziuns da vacanzas). Habitaziuns surschadas per temps illimitau a hosps valan buca sco habitaziuns administradas. Per garantir il diever dalla habitaziun secundaria sco habitaziun administrada eis ei da suttametter cun l'entschatta dalla gudida all'istanza da baghegiar ils contracts cun las organisaziuns ed instituziuns respectivas.
- 3 Sco habitaziuns secundaras buca administradas valan tut las ulteriuras habitaziuns, che astgan vegnir gudidas senza restricziuns entras personas buca sesentas en vischnaunca.